

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

INTERREG- JA ENI - YHTEYSVERKKOJEN KOKOUS 15.3.2023

Ajankohta: keskiviikko 15.3.2023, kello 9-12.30

Paikka: Auditorio, Eteläesplanadi 4, Helsinki

Osallistujat:	Haapalainen Petri (pj.) Työ- ja elinkeinoministeriö
	Hatanpää Anne Keskuskauppakamari
	Hietanen Satu Interact (Varsinais-Suomen ELY)
	Hirvonen Tero Rajavartiolaitos
	Holster Riikka Kolarctic CBC (Lapin liitto)
	Huotari Tiina Uudenmaan liitto
	Hyvönen Ulla STTK ry
	Joensuu Johanna Rajavartiolaitos
	Laine Valtteri Liikenne- ja viestintävirasto
	Laurila Henna-Mari Karelia CBC (Pohjois-Pohjanmaan liitto)
	Lipsanen Matti Interreg Baltic Sea Region (Pirkanmaan liitto)
	Marjeta Tiina Interreg Nord (Lapin liitto)
	Metsälä Petra Työ- ja elinkeinoministeriö
	Mikkola Paula Interreg NPA (Lapin liitto)
	Mäkinen Annukka Interreg Europe (Kuntaliitto)
	Niitepõld Merike Interreg Central Baltic (Varsinais-Suomen ELY)
	Nuotio Tarja Varsinais-Suomen liitto
	Rantahalvari Pasi Työ- ja elinkeinoministeriö
	Schubak Safira Interreg Central Baltic (Uudenmaan liitto)
	Tolonen Satu ESPON (Työ- ja elinkeinoministeriö)
	Tornberg Ossi (siht.) Työ- ja elinkeinoministeriö
	Tuuri Helena Ulkoministeriö
	Vaittinen Sirje Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL
	Vartia Riitta Työ- ja elinkeinoministeriö

Tervetulosanat ja esittäytymiskierros

Kokouksen puheenjohtaja Petri Haapalainen avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi Interreg- ja ENI -yhteysverkkojen yhteiseen kokoukseen.

Osallistujat esittelivät itsensä lyhyesti.

ENI CBC –ulkorajaohjelmien (2014-2020) tilannekatsaus: toimeenpano ilman venäläisiä kumppaneita, tulokset ja sulkeminen

Kolarctic CBC, Karelia CBC, Kaakkois-Suomi – Venäjä (SEFR) CBC

Riikka Holster, Henna-Mari Laurila, Päivi Ilves

Ohjelmajohtajat esittelivät yhteisessä esityksessä ohjelmien toimeenpanon nykytilanteen sekä seuraavat askeleet. Esitys liitteenä.

Keskustelua:

- Kysymys tuulivoimapuistoihin liittyvistä investoinneista ENI CBC –ohjelmissa. Kolarcticissa on toteutettu selvityshanke Venäjän puolella tehtäviin

tuulivoimaprojekteihin. Myös toisesta selvityshankkeesta Venäjän puolella tehtävään tuulivoimaprojektiin on tehty hakemus, jota ei kuitenkaan rahoitettu.

- Kysymys venäläisten sidosryhmien reagoinnista rahoitussopimuksen jäädyttämiseen ja sen seurauksiin.
  - o Kolarctic kokemukset: aluksi runsaasti asiallisia yhteydenottoja ja kysymyksiä, joihin kuitenkin oli vaikea vastata, koska ohjelmat joutuivat odottamaan linjauksia komissiolta. Kaikkiin on pyritty vastaamaan. Kesän 2022 yhteydenottoja ei juurikaan ole ollut.
  - o Karelian kokemukset samanlaisia, lisäksi: venäläiset partnerit ovat olleet hyvin harmissaan yhteistyön päättymisestä.
  - o SEFR lisää: meni aikaa, että venäläiset partnerit uskoivat, että yhteistyö todella on päättynyt – alussa kyseltiin ennemminkin, milloin taas jatketaan. Seuraavaksi odotetaan reaktioita takaisinperintöihin liittyen. Toive myös pitkän CBC-työn asianmukaisesta dokumentoinnista esim. kirjamuotoon.
  - o Kommentti TEM:stä: jatkossa odotetaan reaktioita takaisinperintään liittyen. 2014-2020 –ohjelmien pohjalta oli rakentunut jo hyvin kehittynyt yhteistyöinstrumentti, jonka menetys on suuri harmi.

2021-2027 ulkorajaohjelmien EAKR-rahoituksen uudelleen allokointi

Työ- ja elinkeinoministeriö

Petri Haapalainen

Petri Haapalainen kertoi NEXT-ohjelmista tehtävien EAKR-osuuksien uudelleenallokoimisesta Interreg Aurora ja Central Baltic ohjelmiin. NEXT-ohjelmien rahoituskehdykset olivat kasvamassa merkittävästi 2014-2020 –ohjelmien koosta: Karelia 56 MEUR, Kolarctic ~80 MEUR, SEFR ~100 MEUR. Varattu EAKR-rahoitus siirretään sisärajaohjelmiin, yhteensä n. 48 MEUR, jotka jakautuvat suurin piirtein tasan Interreg Aurora ja Central Baltic ohjelmien välillä. Lisäksi Ruotsi siirtää NEXT-ohjelman EAKR-osuuden 7,5 MEUR Auroraan. Viro on siirtämässä osuuden myös Central Balticiin, mahdollisesti Latvia myös. Ohjelmien koko kasvaa merkittävästi näiden siirtojen myötä.

Allokaatioista ja ohjelmamuutoksista käydään vielä keskustelua valtioiden kesken. Etelä-Savo on tarkoitus liittää Central Balticin ohjelma-alueeseen ja Pohjois-Karjala sekä Kainuu Auroran ohjelma-alueeseen. Yksityiskohtia on vielä sopimatta. Pyrkimys on tehdä mahdollisimman vähän muutoksia olemassa oleviin ohjelmiin.

Rinnakkain kulkeva prosessi on valtion vastinrahoitusosuuksien siirtäminen EU-momentilta kansalliselle momentille siten, että ne ohjautuisivat ulkorajamaakunnille.

Keskustelua:

- Onko laskettu kansallinen vastinrahoitusosuus mukaan siirrettäviin EAKR-varoihin? Vastaus: on.
- Kun NEXT-rahoja siirretään nyt, onko riski, että tulevilla ohjelmakausilla vastaava allokaatio tulee jäämään ohjelma-alueille ulkorajamaakuntien tappioksi? Vastaus: kyseessä on kertaluonteinen tapahtuma, jolla pyritään ratkaisemaan sodan aiheuttamia välittömiä ongelmia. Pidemmän tähtäimen ratkaisuja mietitään ja huomioidaan myös EU-ennakkovaikuttamiseen varautumisessa.

Hallinnolliset tarkastukset ja kansallisen vastinrahoituksen myöntäminen kaudella 2021-2027

Uudenmaan liitto

Tiina Huotari

Tiina Huotari piti esityksen hallinnollisiin tarkastuksiin ja kansallisen vastinrahoituksen myöntämiseen liittyvistä tehtävistä Uudenmaan liitossa ja Lapin liitossa. Esitys liitteenä.

Keskustelua:

- Onko osattu varautua uusiin tehtäviin riittävin resurssein? Riittääkö henkilöstö? Vastaus: resurssimitoitus on rakennettu pohjautuen kokemukseen sekä ennakointiin ohjelmakauden etenemisestä vaiheittain. Tarvittaessa resurssia voidaan lisätä, mikäli alkuperäisen tiimin kapasiteetti ei ole riittävä.
- Kommentti Traficomilta: vastinrahoituksen hakemisen prosessi on vielä opettelussa ja tulevat todennäköisesti olemaan yhteydessä asiaan liittyen lähiaikoina.
- Kommentti TEM:ltä: resursointihaaste ymmärretään, kokemuksia vertaillaan kansainvälisesti, tilannetta seurataan ja varmistetaan, että resurssit tulevat riittämään jatkossakin. Järjestely on koettu tarkoituksenmukaiseksi ja toimintaa selkeyttäväksi.

Interreg-ohjelmat: kauden 2014-2020 tuloksista ja 2021-2027 käynnistymisestä (n.10min/ohjelma)

Interreg Central Baltic

Merike Niitepõld, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Merike Niitepõld esitteli CB:n tilanteen 2014-2020 ja 2021-2027 –ohjelmien osalta. Esitys liitteenä.

Keskustelua:

- Mistä johtuu ruotsalaisten partnereiden vähänlainen osallistuminen ohjelman toimeenpanoon? Vastaus: partnerien lukumäärä ei kerro koko totuutta. Ruotsalaiset osallistuvat ohjelman toimeenpanoon eri tavoilla.
- Mikä on 2014-2020 –ohjelman myöntöjen ja maksatusten tilanne? Vastaus: keskiarvototeuma hankkeissa 90 %.
- Ovatko ulkoraja-alueet aktivoituneet ohjelmassa? Vastaus: kyllä ovat. Etenkin Etelä-Karjalasta merkittävää aktivoitumista sekä Etelä-Savo tunnustelee aktiivisesti ja rakentaa valmiutta ohjelmaan osallistumiseen.

Interreg Nord

Tiina Marjeta, Lapin liitto

Tiina Marjeta esitteli Nord-ohjelman tilanteen. Esitys liitteenä.

Keskustelua:

- Nord-ohjelmassa tuotiin YK:n agenda voimakkaasti mukaan ja SDG:t tehtiin toimijoille tutuksi. Miten tähän suhtauduttiin? Vastaus: suhtautuminen oli positiivista ja pedagogiset vaikutukset olivat hyvät.

Interreg Aurora / Botnia Atlantica

Riitta Vartia, Työ- ja elinkeinoministeriö

Petri Haapalainen, Työ- ja elinkeinoministeriö

Petri Haapalainen esitteli lyhyesti Botnia Atlantica –ohjelman tuloksia. Kyse on Suomen, Ruotsin ja Norjan välisestä yhteistyöohjelmasta. Hankkeiden EAKR-rahoitus on ollut n. 36 MEUR. Ohjelmassa on työskennelty innovaatioihin, elinkeinoelämään, ympäristöön ja kuljetukseen liittyvien kysymysten parissa ja hankkeet ovat liittyneet esim. uusien vientituotteiden kehittämiseen tai meriympäristön tilan parantamiseen.

Riitta Vartia esitteli Aurora-ohjelman ajankohtaisen tilanteen. Esitys liitteenä.

Keskustelua:

- Kuka arvioi Aurorassa toteutettavat pienhankkeet? Onko sama prosessi kuin tavallisilla hankkeilla? Pienhankkeet arvioidaan hallintoviranomaisen toimesta, tavoite on kevyempi menettely.
- Kommentti: on toivottu alustaa, johon kerättäisiin selkeä esitys siitä, mitä rahoitusohjelmia on käytössä kullakin alueella. Navigoiminen eri rahoitusohjelmien välillä on koettu toisinaan haastavaksi.

Interreg Baltic Sea Region (BSR)
Matti Lipsanen, Pirkanmaan liitto

Matti Lipsanen esitteli BSR:n tilanteen 2014-2020 ja 2021-2027 –ohjelmien osalta. 2014-2020 –ohjelman osalta suullisesti mainittu 97 % toteuma. Esitys liitteenä.

Keskustelua:

- UM pohtii turvallisuustematiikan sisällyttämisen mahdollisuutta Itämeren ohjelmatyöhön jatkossa. Voisiko fokusoinnissa olla jatkossa (post-2027) joustoa maailman tilanteen mukaan? Vastaus: turvallisuus on hyvin esillä muilla areenoilla, mutta on totta, että Interreg voisi tarjota luontevan alustan tällaiselle yhteistyölle.
- Esityksessä tuli esille, että tavanomainen hakemusmäärä per hakukierros on +-100 hakemusta. Kysymys: paljonko uusia, paljonko vanhoja hakijoita? Vastaus: vakiintuneet hakijat ovat hyvin aktiivisia hakukierroksilla, mutta uusia on aina mukana. Uusi pienhankekäytäntö on mahdollistanut myös uusien hakijoiden löytämisen.
- Kriittinen kommentti: ohjelmaa lukiessa saa vaikutelman, että kyseessä ei ole aluekehittämisohjelma, vaan tutkimusohjelma. Vastaus: ohjelman haaste on kokoluokassa – pehmeisiin toimenpiteisiin nojaavia hankkeita ajatellen keskimääräinen hankekoko on suuri, mutta kovien toimenpiteiden hankkeissa taas verrattain pieni. Tämän tasapainottelu on ohjelmatyön haasteena.
- Kommentti UM:sta: kun keskustellaan aluekehittämisohjelman luonteesta, asiaan liittyy muitakin elementtejä kuin pelkkä koheesiopolitiikka. Laajempi tarkastelukulma avaa myös pohdintaa tulevien ohjelmakausien fokusointiin, johon voisi sisällyttää enemmän väljyyttä, jotta reagointikyky on vahvempi.

Interreg Northern Periphery and Arctic (NPA)
Paula Mikkola, Lapin liitto

Paula Mikkola esitteli NPA-ohjelman toimeenpanon 2014-2020 ja 2021-2027 osalta. Brexit on aiheuttanut isoja haasteita ohjelman koheesiolle aktiivisten kumppaneiden poistuman myötä (Skotlanti ja Pohjois-Irlanti). Irlannin merkitys korostunut. Esitys liitteenä.

ESPON
Satu Tolonen, Työ- ja elinkeinoministeriö

Satu Tolonen esitteli ESPON 2020 ja ESPON 2030 toimintaa ja tavoitteita. Esitys liitteenä.

Keskustelua:

- Kommentti / kysymys: kokemuksen perusteella komissiossa koettiin aiemmin, että ESPONissa on toteutettu liian akateemista tutkimusta – ei tarpeeksi soveltavaa, käytettävyyttä huono. Mikä tilanne? Vastaus: ei ole tullut esille – ESPONin tehtävä on tuottaa soveltavaa tutkimusta, tämä on tavoite. Kiinteä kytkös aluekehittämiseen ja sidosryhmien tarpeisiin.
- Kysymys: onko ESPON-toiminnassa muodostunut ns. ”kupla”? Vastaus: uusien toimijoiden aktivoiminen on haaste, joka pitää ottaa vastaan. Mm. hakumenettelyssä on jäykkyyksiä, jotka nostavat osallistumisen kynnyksiä. Suomen osalta toivotaan ja tavoitellaan parempaa aktiivisuutta.
- Kysymys: esityksessä tuotiin esille ns. on-demand tutkimuksia – kunkin jäsenvaltion tulee ainakin yhdesti ohjelmakauden aikana tilata ESPONilta jokin relevantti selvitys /

tutkimus. Onko tietoa millaisella budjetilla ja minkäläistä Suomi tavoittelee? Vastaus: ei vielä tietoa.

Urbact

Olli Voutilainen, Työ- ja elinkeinoministeriö

Olli Voutilainen esitteli Urbactin toimintaa ja tavoitteita. Esitys liitteenä.

Interreg Europe

Annukka Mäkinen, Kuntaliitto

Annukka Mäkinen esitteli Interreg Europen toimintaa ja tavoitteita. Esitys liitteenä.

Interact

Satu Hietanen, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Satu Hietanen esitteli Interactin toimintaa ja tavoitteita. Esitys liitteenä.

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja totesi tarpeen palata kauden 2014-2020 ohjelmien tuloksiin vielä myöhemmin. Hän päätti kokouksen klo 12.28.